

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Gonera

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z wniosku J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2010 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 29 września 2009 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2009 r. Sąd Apelacyjny, na skutek rozpoznania apelacji J. P. od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w J. z dnia 21 października 2008 r. oddalającego odwołanie wnioskodawczynie od decyzji organu rentowego odmawiającej przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, oddalił złożony przez ubezpieczoną środek odwoławczy. Powyższe orzeczenie wraz z uzasadnieniem J. P. otrzymała w dniu 6 kwietnia 2009 r., a w dniu następnym zwróciła się do Sądu z wnioskiem o przyznanie jej pełnomocnika z urzędu do wniesienia w sprawie skargi kasacyjnej. Postanowieniem z dnia 4 maja 2009 r. Sąd Apelacyjny przyznał wnioskodawczynie pełnomocnika z urzędu i pismem

z dnia 20 maja 2009 r. zwrócił się do Okręgowej Rady Adwokackiej o wyznaczenie adwokata dla ubezpieczonej. Okręgowa Rada Adwokacka w dniu 25 maja 2009 r. wyznaczyła dla wnioskodawczynie pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata S. W., którego w dniu 29 maja 2009 r. poinformowała o terminie otrzymania przez J. P. orzeczenia z uzasadnieniem. Skarga kasacyjna została złożona w dniu 15 lipca 2009 r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia, w uzasadnieniu którego adwokat R. W., substytut S. W. wskazał, że pełnomocnik dowiedział się o sprawie dopiero 29 maja 2009 r., przy czym sama wnioskodawczynie zgłosiła się do kancelarii po upływie terminu do wniesienia skargi. Do pisma została załączona kserokopia zwolnienia lekarskiego adwokata S. W., z którego wynika, że przebywał on na zwolnieniu lekarskim od dnia 20 maja 2009 r. do 9 lipca 2009 r.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 29 września 2009 r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej i odrzucił skargę kasacyjną. Mając na uwadze, że wnioskodawczynie otrzymała wyrok Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem w dniu 6 kwietnia 2009 r., w związku z czym termin do wniesienia skargi kasacyjnej upłynął dnia 6 czerwca 2009 r., skarga kasacyjna została złożona po terminie dopiero w dniu 15 lipca 2009 r. Po analizie materiału dowodowego Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że nie zostały spełnione przesłanki przepisu art. 168 k.p.c., a tym samym brak było w sprawie podstaw do przywrócenia wnioskodawczynie terminu do złożenia skargi kasacyjnej. A. S. W. otrzymał wiadomość o wyznaczeniu go pełnomocnikiem z urzędu w dniu 29 maja 2009 r., a zatem w okresie, kiedy przebywał na zwolnieniu lekarskim. Powyższa informacja powinna zobowiązać pełnomocnika do dołożenia niezbędnej zawodowej staranności, by odpowiednio i należyście zastąpić stronę, tym bardziej, że niebawem upływał termin do wniesienia skargi kasacyjnej. Pełnomocnik wnioskodawczynie wiedział już w momencie doręczenia zawiadomienia z Rady Adwokackiej o tym, że przebywa na długim zwolnieniu lekarskim. Wyznaczony pełnomocnikiem z urzędu S. W. nie tylko nie powiadomił Okręgowej Rady Adwokackiej o przebywaniu na zwolnieniu lekarskim i swojej chorobie, ale także nie podjął jakichkolwiek innych czynności, które prowadziłyby do zachowania ustawowego terminu do złożenia środka zaskarżenia, czy też tylko nieznacznego jego

przekroczenia. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w okolicznościach sprawy wyznaczony obrońca z urzędu, powiadomiony dodatkowo o terminie otrzymania przez J. P. orzeczenia z uzasadnieniem, a więc uprzedzony niejako o upływającym terminie do wniesienia skargi, winien - jeśli by doszedł do przekonania, że stan jego zdrowia nie pozwala na podjęcie odpowiednich działań - zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką o swoim stanie uniemożliwiającym reprezentowanie strony. Jeżeli zaś powyższego nie uczynił, jego obowiązkiem było takie zorganizowanie czynności, by złożyć skargę kasacyjną w terminie, np. powinien niezwłocznie ustanowić swojego substytutą do jej sporządzenia, tym bardziej, że złożony środek zaskarżenia został sporządzony przez działającego w zastępstwie S. W. - adwokata R. W. W konsekwencji oddalenia przedmiotowego wniosku Sąd Apelacyjny na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. odrzucił złożoną po terminie skargę kasacyjną.

Na powyższe postanowienie wnioskodawczyni wniosła zażalenie przyjmując za podstawę: naruszenie prawa procesowego - art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 168 § 1 k.p.c. i 169 § 1 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi kasacyjnej jako spóźnionej, w wyniku niezasadnego oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do jej złożenia, pomimo wykazania okoliczności świadczących o braku winy strony w uchybieniu temu terminowi i złożenia przedmiotowego wniosku przed upływem tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia oraz naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 6 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, w wyniku pozbawienia wnioskodawczyni prawa do sądu, w sytuacji gdy wykazała ona brak swojej winy w uchybieniu terminowi do złożenia skargi kasacyjnej, a mimo tego, wniosek o jego przywrócenie został oddalony, zaś skarga kasacyjna odrzucona, jako złożona po terminie. Mając na uwadze powyższe zarzuty, wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia wraz z poprzedzającym je postanowieniem o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia przez wnioskodawczynię skargi kasacyjnej i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Według poglądu sformułowanego przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 sierpnia 1998 r., II CKN 415/98 (nie publ.), że ustanie przyczyny uchybienia terminowi do złożenia kasacji przez stronę, dla której pełnomocnika z urzędu ustanowiono dopiero podczas biegu terminu do złożenia kasacji, następuje z chwilą zawiadomienia go o ustanowieniu i gdy wyczerpie czas niezbędny do zapoznania się z aktami sprawy oraz do opracowania i wniesienia kasacji. Podzielił go Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 czerwca 2000 r., I CZ 62/00, przyjmując, że przyczyna uchybienia terminowi do wniesienia kasacji przez pełnomocnika ustanowionego przez sąd ustaje w dniu, w którym miał on rzeczywistą możliwość wniesienia kasacji, a nie w dniu dowiedzenia się przez niego o wyznaczeniu go pełnomocnikiem, nie później jednak niż miesiąc od dnia zawiadomienia o ustanowieniu go pełnomocnikiem. Sąd Najwyższy podkreślił, że wobec tego, iż w typowej sytuacji procesowej ustawa przewiduje dla tych czynności termin miesięczny (obecnie na podstawie art. 398⁵ § 1 termin dwumiesięczny), skrócenie tego okresu stronie, dla której ustanowiono pełnomocnika, byłoby ograniczeniem jej uprawnień. Kontynuacją tej linii orzeczniczej były postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2005 r., II UZ 72/04 (OSNP 2005, nr 20, poz. 325) i z dnia 26 września 2005 r., II UZ 53/05 (OSNP 2006, nr 15-16, poz. 255). Ten kierunek wykładni jest zgodny z przyjętym już wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienia dnia 10 września 1971 r., I CZ 138/71, OSPiKA 1972, nr 3, poz. 50 oraz z dnia 24 czerwca 1999 r., II CKN 349/99, nie publ.) ogólniejszym poglądem, że w razie zastępowania strony przez pełnomocnika procesowego, tygodniowy termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. liczy się od czasu, w którym pełnomocnik dowiedział się o uchybieniu terminowi i mógł dokonać zamierzonej czynności procesowej.

Mając na uwadze powyższe poglądy oraz stan faktyczny niniejszej sprawy, w którym Okręgowa Rada Adwokacka dopiero w dniu 25 maja 2009 r. wyznaczyła dla wnioskodawczyni pełnomocnika z urzędu w osobie adwokata S. W. w okresie, kiedy przebywał on na zwolnieniu lekarskim (od 20 maja 2009 r. do 9 lipca 2009 r.) - uznać należy, iż złożenie skargi kasacyjnej w dniu 15 lipca 2009 r. wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jej wniesienia po upływie sześciu dni od zakończenia choroby S. W., będącej usprawiedliwioną przeszkodą w podjęciu obowiązków

pełnomocnika wnioskodawcy jest usprawiedliwione i stanowi przesłankę przywrócenia terminu z art. 168 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

